

részletesebb tanulmányozása!²⁴⁴⁽²⁴⁴⁾

2007. LXI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / SOPRONI ARCOK / Kovács József László: Melchior Mollay praeceptor et musicus (1690–1691). Tisztelgés Mollay Károly halálának 10. évfordulóján / Nagy Alpár: Lomoschitz Pál tanár úr emlékére

Nagy Alpár: Lomoschitz Pál tanár úr emlékére

„Selig sind die Toten”

Lomoschitz Pál, a Benedek Elek Pedagógiai Főiskola nyugalmazott szakcsoportvezető tanára életének 97. évében, 2007. február 17-én örök nyugovóra tért. Sopron tiszteletet érdemlő idős muzsikus-pedagógusa gyászmise és búcsúszertartás után február 24-én végső nyugalomra lelt szülei mellett. Három hét kellett volna 97. életének betöltéséhez.

Kismartonban született 1910. március 8-án, olyan családban, ahol hagyományos volt a mozgás és a természet szeretete. Az ezekből fakadó örömök feltétlenül hozzájárultak életszemléletéhez Istentől kapott hosszú életében. Kerékpározott, úszott, kirándult; rendszeresen járta a természetet, az ország tájait. Mindezek mellett a zenében életre szólóan megtalálta „megfiatalító gyönyörűségét”, az ókori görög ideált, a test és lélek egységét, harmonikus szépségét. 90 évesen is azt vallotta, hogy „a humánium elengedhetetlen... A humánium tartást és kitartást ad egy életen át”. „Szinte törvényszerű volt annak idején, hogy zenével és pedagógiával foglalkozzam, nagyapámtól és édesapámtól gyermekként elleshettem az aktív muzsikálás és a tanítás ma már általam is nagyra becsült és csodálatosnak tartott titkait” – nyilatkozta 1997 januárjában.

A szombathelyi zeneiskolai osztályok elvégzése után Bárdos Alice, a jó nevű zenepedagógus készítette föl a budapesti Zeneakadémia főtanszakos hegedűvizsgájára, majd „pedagógiai és zenei vénáját egyesítve” énektanárként diplomázott az akadémia középiskolai énektanárképző szakán (1932–35), illetve ugyanott a tanítóképző intézeti ének-, zenetanárképző szakon (1935–37). Mindig büszkén, szeretetteljesen hangsúlyozta, hogy szerencsés embernek tartja magát, amiért „nagy mesterek tanítványa lehetett”, indexeit Dohnányi, Hubay, Bárdos Lajos, Bartha Dénes, Molnár Géza, Kókai Rezső, Harmath Artur, Ország Tivadar, Vaszy Viktor és mások írták alá. Diplomái megszerzése után Pécssett, és Kőszegen működött a tanítóképző intézetekben, ahol a hallgatók „szinte itták a zenei ismereteket”.

203A hegedűn, zongorán, orgonán játszó Lomoschitz Pál 1948-tól 1959-ig Sopronban a középfokú óvónőképzőben tanított, 1959 márciusától 1974. december 31-ig, nyugdíjazásáig, a Felsőfokú Óvónőképző Intézetbe nevezeték ki tanári státusba. Az itteni termékeny években az ének-zenei országos szakbizottság elnöki tisztét is betöltötte. Az új iskolatípus zenei programjának kidolgozása területén kiemelkedő munkát végzett, és a felsőfokú óvónőképzők részére írt tankönyvekben bontakoztatta ki szakmai tudását, képességét. A tanári munka mellett a közművelődésben szintén aktív volt. A harmincas évek közepén tagja volt a Szombathelyi Kultúregyesületnek, a harmincas évek második felében játszott a Budapesti Hangversenyzenekarban, muzsikált a Szombathelyi és a Győri Szimfonikus Zenekarban, énekelt a Budapesti Egyetemi Énekkarban. Sopronban a helyi szimfonikus zenekar tagjaként, 1956-tól koncertmestereként működött évtizedeken át. Alapos instrumentális felkészültséggel, komoly tárgyi tudással, kifinomult műveltséggel szolgálta „a legnemesebb értékeket”, s azok hordozóját, az embert.

Lomoschitz Pál

1957. március 7-én mutatkozott be a Horváth József, Horváth Marietta, Lomoschitz Pál, dr. Fendlerné Garay Margit összetételű Soproni Vonósnégyes a Vasárugyár nagytermében. Esztendőig a kamarazenélés élvonalát jelentették a város zenei életében. 1970. január 1-től a helyi KISZÖV „Testvériség” Énekkar szakmai vezetésére vállalkozott [204](#)Lomoschitz Pál. Karnagysága idején új módszerekkel próbálta megújítani a kórus munkáját. A 60-70 fős „Testvériség” sikerei ellenére (1974-ben például „Aranykoszorú” minősítést szerzett) 50 főre apadt, s ebből 20-30 lelkes dalosra lehetett számítani. Érthető, hogy a sok súrlódás a túlsúlyban lévő idősebb kórustagokkal, a felettesekkel fennálló nézeteltérések, legfőképpen az utánpótlási gondoknak a megoldatlansága csökkentette a kórusvezető ambícióit, és a főállásában bekövetkezett nyugdíjazása után távozott a kórus éléről. 1974-ben megszervezte és vezette a Budapesti Liszt Ferenc Társaság Soproni Csoportját. Néhány év alatt is képes volt gazdagítani Sopron város Liszt-vonatkozásait (emléktábla, ifjú zongoristák első nemzetközi találkozója). Egy Budapesten, a Liszt-társaságban 1978. május 10-én írott feljegyzés szerint (1. pont, részlet) „Lomoschitz Pál ügyvezető egészségi állapotára való tekintettel 1977 novemberében lemondott levélben tisztségéről”, de „továbbra is védnökséget vállalt a csoport felett”.

1964-ben Szocialista Kultúráért, 1967-ben Az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, 1974-ben a Munka Érdemrend Ezüst Fokozata kitüntetéssel jutalmazták. 1975-ben Liszt Emlékéremmel, 1979 májusában, a 150 éves szimfonikus zenekar ünnepi hangversenyén ismét Szocialista Kultúráért kitüntetéssel, 1985-ben aranydiplomával, 1986-ban Liszt Emlékplakettel ismerték el munkáját. 1985 májusában a

„Muzsikáló Sopron” című rádióműsorban folytatott kerekasztal-beszélgetés egyik szereplője volt Szigeti István műsorvezető, Venesz Ernő, Horváth Zoltánné, Kovács Sándor, Dárdai Árpád és Orbán Aladár társaságában. A város zenei múltjáról, akkori helyzetéről, jövőképéről beszélgettek. Lomoschitz Pál a társaságban a „legrégebb soproni” jogán – „ami nem érdem, csak tény” – mondta el véleményét, személyes élményeit is megemlítve.

1995-ben gyémánt diplomát vett át Lantos István rektortól, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola (Egyetem) évnitóján. 1996 decemberében Sopron Megyei Jogú Város Közgyűlése Sopron Kultúrájáért (Pro Cultura Sopron) elismerésben részesítette a város zenei hagyományainak folytatásában, értékeinek gazdagításában kifejtett közel négy évtizedes, fáradhatatlan, magas színvonalú művészi tevékenységéért. Ebből az alkalomból a rá olyannyira jellemző egyszerűséggel, de sejtelmes-huncut mosollyal jegyezte meg a Kisalföld munkatársának: „A munkám volt a hobbim, és még fizettek is érte.” 2000 tavaszán a Vasárnapi Muzsika című sorozatot köszöntötte sok évtizedes élettapasztalattal, életbölcsessel. „Elszalad mellettünk az élet, még mielőtt észlelhettünk, mennyi szépet is visz magával, belekóstolhattunk volna gazdag szépségtárába. Az eluralkodott anyagi élet szemlélet meggátol ebben. Lopja az időket a szép, az életet gazdagító elől, s mire feleszmélünk, elfáradtunk, megrokkantunk annak befogadására is.” – írta némi keserűséggel. 2001-ben 90. életévén túl a vasdiploma következett. 2004 decemberében, immáron 94 évesen, teljes szellemi frissességben (bár évek óta nehéz járással, romló hallással) a Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar 175 éves fennállása alkalmából rendezett díszhangversenyen őt is emléklappal tisztelték meg.

Egyszer, 1989-ben azt mondta Horváth József igazgató-karmesterre emlékezve: „Hivatalos elismerésben alig részesült. Közvetlen felettesei nem értékelték, talán nem is tudták értékelni, mit is tett ő Sopron zenekultúrájáért.” Akkor ő Horváth Józsefről beszélt. Én most órá gondolok. Talán „Pro Urbe Sopron”-t, vagy díszpolgári címet is kaphatott volna...

2007. LXI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / SOPRONI KÖNYVESPOLC

---

205 SOPRONI KÖNYVESPOLC

2007. LXI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / SOPRONI KÖNYVESPOLC / Kiss Jenő: Varga Józsefné Horváth Mária: Történeti személynevek a Rábaközéből (1690–1895) Győr: VH Famulus BT, 2006. 255 o.

**Kiss Jenő: Varga Józsefné Horváth Mária:
Történeti személynevek a Rábaközéből (1690–1895)
Győr: VH Famulus BT, 2006. 255 o.**

A történeti Sopron megyében Sopron városának és egyik neves tájegységének, a Rába-köznek a nyelvtudományi feldolgozottsága országos szemmel nézve is jó. E téren szerzett érdemei miatt föltétlenül említendőnek tartom Mollay Károlyt, aki tudós kutatóként, jeles szerzőként, a Soproni Szemle főszerkesztőjeként közvetlenül is sokat tett Sopron nyelvi múltjának a kutatásáért, de azért is, hogy a megyében folyjanak nyelvészeti vizsgálatok. Mollaynak kutatói alapelve volt, hogy a helytörténet látóköréből nem hiányozhat a nyelvre való figyelés, a nyelv sokoldalú tanúságtételének, a nyelvtudomány vonatkozó eredményeinek a hasznosítása, illetőleg fordítva is: a nyelvben azt is kereste,